

Dom i Sagen Nr. ⁵³/_{1869.} Forhenv. Biskop over Als og Ærø,
Sognepræst for Igen Menighed paa
Als J. Hansen (Adv. Nellemann)
contra
Cultusministeren og Finansministeren
(Den const. Kammeradvocat).

(Afsagt den 22 August 1870.)

En Citant, der indtil 1864 dels var Biskop for Als og Ærø, dels Præst i et Sogn paa Als, men, efter i Juli 1864 skriftligt at have lovet de tyske Autoriteter at være dem lydig og ikke underholde noget Embedsforhold til Danmark, i Decbr. 1864 entledigedes fra Bispeembedet for Ærøs Vedkommende — nægtet Pension i Henhold til L. 5 Jan. 1851 § 7 Nr. 2 og 3.

Citanten, Pastor J. Hansen, der i Aaret 1845 blev kaldet til Sognepræst for Igen Menighed paa Als, beskikkedes under 11 Febr. 1848 til tillige at være Biskop over Als og Ærø med en aarlig Gage af 4000 Rdl., hvoraf 2000 Rdl. skulde udredes af Finanserne, 2000 Rdl. af de kgl. Alsiske og Æroiske Kirkekassers Midler, med Forpligtelse til at holde en Capellan til at bestyre Præsteembedet. Den Del af Gagen, der skulde udredes af Statskassen, blev imidlertid fra 1 April 1861 forhøjet med 1000 Rdl., medens Tilskuddet fra Kirke-midlerne samtidigt nedsattes med et lignende Beløb.

Efterat de fiendtlige Tropper i Juni 1864 havde occu-peret Øen Als, hævede den af Preussen og Østerrig indsatte Civilregjering for Hertugdømmet Slesvig ved Resolution af 26 August s. A. Bispedømmet Als og Ærø, forsaavidt angik Als, og overdrog Biskoppens Functioner og Forretninger for denne Øs Vedkommende dels til Generalsuperintendenten for Slesvig, dels til Kirkevisitatoriet. Endelig blev Citanten ved kgl. Resolution af 19 Decbr. 1864 entlediget fra Bispeembedet for Ærøs Vedkommende. Da nu Citanten formener at være vedbleven i Forhold til den danske Regjering at beklæde Bispeembedet Als og Ærø lige indtil sidstnævnte Dag, og der ikke er udbetalt ham Gage af Statskassen efter 1 Octbr. 1864, antager han, at han endnu har Fordring paa Restgage for Aaret 1864, ligesom han anser sig berettiget til Vartpenge eller Pension fra 1 Januar 1865, hvorfor han, efter Stevning af 16 Januar f. A. til Cultusministeren og Finansministeren, under nærværende Sag har paastaaet sig kjendt berettiget til at erholde udbetalt af Statskassen dels den ham for Aaret 1864 formentlig tilkommende Restgage 852 Rdl. 4 Mk. 11 Sk.,

i al Fald den Del af Restgagen, som skulde udredes directe af Statskassen, eller 750 Rdl., dels som Vartpenge eller Pension aarlig fra 1 Januar 1865 at regne, 2311 Rdl. 11 Sk., i al Fald et saa stort Beløb, som svarer til den Del af hans Gage, som directe udrededes af Statskassen, eller 2000 Rdl., begge Dele med Renter 5 pCt. fra Stevningens Dato, hvorhos han har paastaet sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst eller med et tilstrækkeligt Beløb. De Indstævnte have ladet møde ved den constituerede Kammeradvocat, der har paastaet dem frifundne paa Statskassens Vegne og Citanten paalagt Sagens Omkostninger, derunder Kammeradvocatens Salair.

Citantens Paastand om Restgage kan nu ikke tages til Følge, da han ikke har udført den Embedsgjerning, hvorfor Gagen skulde være Vederlag, hverken for Als's Vedkommende, hvor det ved den ovennævnte fra den preussisk-østerrigske Civilregjering udgaaede Foranstaltning var blevet en Umulighed, eller for Ærø, for hvilken Ø Citanten, der var vedbleven at være Sognepræst i Igen paa Als, erkjender, at han ikke har udført nogen Embedsgjerning, siden han i Juli 1864 afgav til de preussisk-østerrigske Autoriteter en skriftlig Forpligtelse til at være dem lydige og ikke underholde noget Embedsforhold til Danmark.

Til Støtte for sin Paastand om at kjendes berettiget til Vartpenge eller Pension af den danske Statskasse som forhenværende Biskop for bemeldte Øer har Citanten navnlig paaberaabt sig Pensionsloven af 5 Jan. 1851, idet hans Embede formentlig maatte siges at være inddraget, eller dog hans Afskedigelse hidført af en ham utilregnelig Grund. Selv om imidlertid bemeldte Lov maatte antages anvendelig paa det af Citanten beklædte Embede, uanset at den ellers ikke gjaldt for Als og Ærø, maatte dog — som af de Indstævnte anført — dennes § 7 Nr. 2 og 3 medføre, at alt Krav paa Vartpenge eller Pension af den danske Statskasse for Citanten maatte være fortabt fra første Færd af, da han end ikke har assereret, at han skulde have havt Kongens Samtykke til at beklæde det Embede som Sognepræst i Igen, som han havde beholdt og endnu beklæder, efterat det efter Fredslutningen var kommet til at sortere under fremmed Statshøjhed. Da der nu heller ikke findes nogen anden Lovbestemmelse, hvorefter der kan tillægges Citanten Vartpenge eller Pension, vil hans Paastand herom ikke kunne tages til Følge.

De Indstævnte ville saaledes være at frifinde for Citantens Tiltale.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at hæve, og vil der ikke her under Sagen kunne tillægges den constituerede Kammeradvocat Salair.

Stempelovertrædelse foreligger ikke.

Thi kjendes for Ret:

De Indstævnte, Cultusministeren og Finansministeren, bør for Tiltale af Citanten, forhenværende Biskop over Als og Ærø, Sognepræst for Igen Menighed paa Als J. Hansen, hans Tiltale i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

Dom i A. S. Nr. ¹⁶⁶/₁₈₇₀.

Proc. Rode Actor
contra

Tiltalte Bolette Kirstine, Kjøbmand
Christoffer Sørensens Enke, af Bahl
(Def. Proc. Juel).

(Afsagt den 26 August 1870).

En tiltalt Kjøbmans enke, der havde modtaget sine Kunders Brændevinsankere, ladet dem fylde i Kjøbstaden og derefter tilbageleveret dem uden nogen Avance, ikke anset skyldig i ulovlig Brændevinshandel, uanset at hun havde gjort det for derved indirecte at støtte sin øvrige Handel.

Under nærværende fra Vordingborg nordre Birks Politiret hertil indankede Sag tiltales Bolette Kirstine, Kjøbmand Christoffer Sørensens Enke, af Bahl for ulovlig Brændevinshandel, i hvilken Henseende det er oplyst, at hun — der ikke har den ifølge Næringslovens § 56 nødvendige Bevilling til at handle med Brændevin — har paa sit Udsalgssted i Bahl, Kallehave Sogn, modtaget sine Kunders Brændevinsankere og Flasker, som hun, efter ved Hjælp af hendes Broder, der er Fragtmand, at have besørget dem fyldte hos dertil berettigede Handlende i Kjøbenhavn, Præstø eller andensteds, tilbageleverede de Vedkommende uden derfor at beregne sig nogen Godtgjørelse, idet hun indrømmer deraf dog at have den indirecte Fordel, at det støtter hendes øvrige Handel, som ikke kunde bestaa, naar hendes Kunder ikke fra hende kunde faa den Brændevin, de behøve til daglig Brug i deres Husholdning.